

TILL MINNE AV HEMMET

Svensk konst sommaren 2022

Konsten längtar hem denna sommar konstnärar Dagens ETC:s konstskribent Benjamin Wagner som botaniserat bland sommarens utställningar runt om i landet.

På Thielska Galleriet visas just nu en skulptur av Sirous Namazi med titeln "Sink". Den föreställer ett enkelt handfat som ser ut att vara från 70-talet,

i turkos keramik och kromad metall. Beträktaren undrar först hur den stora och tunga keramikskålen kan balansera på det smala avloppsrör som vilar på piedestalen. Men vid närmare granskning blir det tydligt att kromdetaljerna inte är så spegelblanka som de skulle varit om det var äkta metall – ja, faktiskt är nog hela handfatet egentligen i blank plast.

Vad vi ser är alltså en skulptur av ett handfat och inte en ready-made som konstnären funnit i ett badrum.

Minnet av demolerat hem

Det är subtilt, men detaljerna avslöjar inledningen till den berättelse som ligger bakom verket: Namazi har återskapat ett handfat helt ur minnet av sin familjs lägenhet i Shiraz i Iran, som vandaliserades på

grund av den religiösa förföljelse som drabbade familjen 1978, då konstnären var åtta år. Minnet av handfatet är det enda som finns kvar och blir därför i all sin nyckfullhet källan till skulpturen – som i sin tur blir en reflektion över minnets natur.

Sirous Namazi hamnade efter flera års flykt i Sverige, familjens nya hemland, och verket visas som en del av utställningen "Ett hem" (till 21 augusti). Här finns verk från flera andra intressanta konstnärer såsom Berit Lindfeldt och Lap-See Lam, och utställningsprojektet utgår från att Ernest

Thiels palats byggdes som just ett hem, även om det senare köptes av staten för att omvandlas till konstmuseum. En av Sveriges lyxigare privatbostäder, i tydlig kontrast till det enkla handfat som Sirous Namazis verk föreställer.

Det intressanta är att Thielskas utställning "Ett hem" visas just i sommar, då så många andra utställningar i Sverige också har hemmet som tema. I Stockholm såväl som Norrköping, Göteborg och Malmö visas nu utställningar som ställer frågan om vad ett hem är och lika mycket hur vi minns det efter att vi lämnat det.

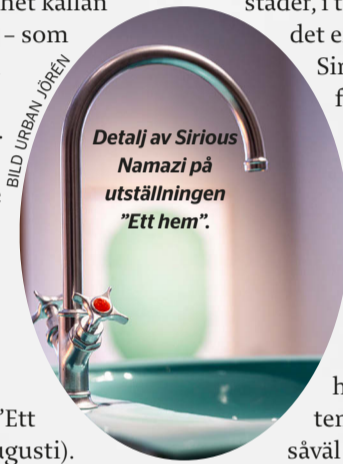

BILD: URBAN JÖREN

Minnet av handfatet är det enda som finns kvar och blir därför i all sin nyckfullhet källan till skulpturen.

Slott och mentalsjukhus

Utställningen "Hem" på Malmö konstmuseum (till 6 november) har till och med nästan givits samma namn som Thielskas. Och Malmöhus slott, platsen för museets lokaler, måste sägas ha varit ett minst lika ständsmässigt hem som Thielska palatset för de adelsmän som bebodde det från 1500-talet och framåt. Över 50 konstnärer har valts ut till temat, bland annat Carl Fredrik Hill, den ursprungligen ganska konventionelle landskapsmålaren som legendförklarats

för de "sjukdomsbilder" han utförde som intagen på Lunds mentalsjukhus och under de 28 år han vårdades i hemmet av sin mor och sin syster. Här finns också verk av Kajsa Dahlberg, en av Sveriges mest intressanta forsknings- och arkivkonstnärer.

Dagbädd blir tortyrredskap

Den palestinsk-brittiska konstnären Mona Hatoum, som är aktuell med två stora utställningar i Stockholm, har länge arbetat med hemmet som ett nyckeltema. På Accelerator visas hennes utställning "So Much I Want to Say" till 19 juni, och på Magasin III kan "Revisit" ses till 15 oktober. På den senare syns verk som "Daybed", där ett rivjärn tillverkats i stor skala och givits formen av en dagbädd. Det har skett med blott ytterst små formförändringar utöver skalförskjutningen – "rivjärnets" ändrar har vikts nedåt så att de fungerar som ben – vilket ger objektet två absolut motsatta roller samtidigt: å ena sidan en viloplats i hemmet, å andra sidan ett avhumaniserande tortyrredskap.

Djupgående experiment

På utställningen "Noa Eshkol: Rules, Theory, Passion" (Norrköpings konstmuseum, till 2 oktober) visas den israeliska koreografen Noa Eshkols textila verk såsom dukar och väggmattor vid sidan av hennes djupgående experiment i dans och rörelse. Hon jämförde själv sina projekt att systematisera nedskrivningen av mänskliga rörelsemönster med musikalisk notskrift och hon kallade sig kompositör snarare än koreograf. Ett uppmärksammat verk på denna utställning är den rekonstruktion av en koreografi som Eshkol fick i uppdrag att göra 1953 av organisationen Den förenade kibbutzrörelsen, till tioårsdagen av upproret i Warszawa ghetto och som minnesceremoni för de judar som

Två absolut motsatta roller samtidigt: å ena sidan en viloplats i hemmet, å andra sidan ett avhumaniserande tortyrredskap.

mördats eller fördrivits från sina hem i Europa.

Ny i New York

Noa Eshkols verk utmärks av den komplicerade övergång mellan modernism och det vi kallar samtidens konst, något som också syns hos Barbro Östlihn på utställningen "New York Imprints" på Göteborgs konstmuseum (till 25 september). Hos båda syns abstrakta färgkompositioner av modernistiskt slag, men också realism och teknologisk precision: i Eshkols system för exakt beskrivning av rörelser, och i Östlihns målningar av New Yorks husfasader, där exempelvis ventilationssystem ges tydlig plats. Deras metod förblir dock hantverket, med pensel, sax och tråd.

Barbro Östlihns bilder var ett sätt för den svenska konstnären att närma sig den nya storstaden till vilken hon gick i frivillig exil, i kontrast till exempelvis Sirous Namazis flykt till Sverige. Men de delar den förmåga att berätta om en plats eller en händelse som utmärker lyckad konst, på samma sätt som de väcker intresse för själva de material och metoder med vilka de skapats. De gör det också tydligt varför hemmet, som ingen kan ha ett okomplicerat förhållande till, är ett tema som återkommer i konsten.

BENJAMIN WAGNER

Verk av Isa Andersson från "Hem".

Utställningen "Ett hem" på Thielska Galleriet. Konstnärer representerade i detta rum: Linda Hofvander och Sirous Namazi.

BILD URBAN JÖRÉN/THIELSKA GALLERIET

Verk av Meta Isaeus-Berlin på utställningen "Hem" på Malmö Konstmuseum.

BILD HELENE TORESDOTTER

Utställningar om hem

ETT HEM

Thielska Galleriet, Stockholm

Till 21 augusti.

HEM

Malmö Konstmuseum

Till 6 november.

NOA ESHKOL: RULES, THEORY, PASSION

Norrköpings konstmuseum

Till 2 oktober.

BARBRO ÖSTLIHN: NEW YORK IMPRINTS

Göteborgs konstmuseum

Till 25 september.

Mona Hatoums "Daybed" ur utställningen "Revisit" som går att besöka på Magasin III i Stockholm fram till den 15 oktober.

BILD JEAN-BAPTISTE BÉRANGER